

Список використаних джерел:

1. Зелена угода: ключ до кліматично нейтрального та стійкого ЄС. EUREporter. URL: <https://uk.eureporter.co/environment/2020/12/08/green-deal-key-to-a-climate-neutral-and-sustainable-eu/?ssp=1&darkschemeovr=1&setlang=uk&cc=UA&safesearch=moderate>.
2. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>.

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Іванова М. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВЛАСТИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ

На території України у зв'язку з воєнним періодом з'явилися нові виклики, що включають кризові ситуації, зменшення активності бізнесу, економічна нестабільність, втрати продуктивності праці та зниження споживчого попиту населення через скорочення їхніх доходів. Ці умови вимагають розробки довгострокових стратегій і механізмів для забезпечення сталого економічного зростання [2].

Особливості економічної інклюзії під час війни [3]:

1. Міграція населення. Війни призводять до гуманітарної кризи, наслідки якої обмежують доступ до основних послуг, таких як житло, харчування, медична допомога, освіта.

2. Зниження економічного розвитку. Воєнні конфлікти часто призводять до зупинки бізнесу, руйнуванню важливої інфраструктури, зниження виробничих потужностей.

3. Система соціального захисту. Ефективна система соціального захисту, яка забезпечує соціальну підтримку та допомогу для найвразливіших верств суспільства, є дуже важливим фактором для інклюзії та соціальної справедливості;

4. Брак доступу до освіти. Недоступність якісної освіти під час воєнного стану.

Нерівний розподіл економічних ресурсів та суспільних благ призводить до нерівності в можливостях задоволення життєвих потреб людей з різних соціальних верств і регіонів. Саме концепція інклюзивного економічного зростання є сучасною моделлю, яка допоможе вирішити проблему забезпечення всіх членів суспільства рівних прав і можливостей [2].

Розповсюдження концепції інклюзії в економіці сприяє формуванню нової парадигми – інклюзивної економіки, яка знаходить втілення у п'яти ключових рисах, визначених Фондом Рокфелера (табл. 1). Така концепція передбачає активну участь громадян у економічному житті країни, забезпечуючи при цьому рівні можливості для всіх на ринку праці, серед споживачів та в бізнес-секторі.

По-друге, інклюзивна економіка створює умови для більшої мобільності людей з різних соціально незахищених груп, надаючи доступ до суспільних благ та інфраструктури [1].

По-третє, вона враховує не лише економічний розвиток, а й підвищення рівня доходів населення та загальне благополуччя суспільства. Далі треба зазначити, що інклюзивна економіка сприяє стабільності, забезпечуючи осіб, спільноти, підприємства та уряди достатнім ступенем впевненості у своєму майбутньому та прогнозуванню важливих результатів відповідних економічних рішень [1].

Таблиця 1

Ключові риси концепції за визначенням Фонд Рокфелера [4]

Назва ключових слів	Опис
Участь	Передбачає активну участь громадян у економічному житті держави. Інклюзивна економіка сприяє створенню рівних можливостей для всіх на ринку праці, серед споживачів та в бізнес-секторі. Вона ґрунтується на прозорості, якості знань та дотриманні норм, що сприяють розвитку підприємництва та забезпеченню працевлаштування
Справедливість	Інклюзивна економіка створює можливості для більшої мобільності людей з різних соціально незахищених груп. Це означає доступ до суспільних благ, інфраструктури, освіти, води та інших важливих ресурсів
Зростання	Це не лише економічний розвиток, вимірюваний агрегованими показниками, але й збільшення доходів на душу населення та інших показників загального благополуччя суспільства
Стабільність	Інклюзивна економіка забезпечує достатню ступінь впевненості в майбутньому для осіб, спільнот, підприємств та урядів. Це передбачає можливість прогнозувати результати економічних рішень та забезпечення стабільного фінансового становища
Сталий розвиток	Це накопичення економічного та соціального багатства, що підтримує добробут між поколіннями. Інклюзивна економіка враховує довгострокові витрати та користь, а не тільки короткострокові прибутки від використання різних форм капіталу

Нарешті, вона підтримує сталий розвиток, ураховуючи довгострокові витрати та користь, та сприяє накопиченню економічного та соціального багатства для

майбутніх поколінь. Такий підхід сприяє побудові економіки, що враховує інтереси всіх верств суспільства та забезпечує стале та гармонійне її розвиток. Основними показниками успішного інклюзивного розвитку є покращення якості життя населення, розширення можливостей, забезпеченні справедливості, участь у виробництві та добробут [2]. Звертаючи увагу на всі особливості економічної інклюзії під час воєнного часу вона має зменшити соціальну нерівність та відновити економіку й життя людей після війни [3].

Список використаних джерел:

1. Войчук М.В. Етимологія поняття «економічна інклюзія» в контексті циклічного розвитку економіки. *Інноваційна економіка*. 2021. № 3-4. С. 28-33.
2. Воробйова Н., Гаврилюк С., Литвинова Т. Деякі аспекти інклюзивного розвитку економіки України. *Вчені записки Університету «Крок»*. 2023. № 1 (69). С. 29-37.
3. Птащенко О.В., Денисюк О.В., Курцев О.Ю., Малінка І.Л. Особливості економічної інклюзії у воєнний період. *Бізнес Інформ*. 2023. № 5. С. 11-18.
4. Pacetti-Garr E. The Five Characteristics of an Inclusive Economy: Getting Beyond the EquityGrowth Dichotomy. Rockfeller Foundation, 2016.
5. Гринько Т.В., Гвініашвілі Т.З. Методичний підхід до управління змінами в діяльності суб'єктів підприємництва. *Економіка розвитку*. 2017. № 3 (83). С. 59-66.

**Канд. екон. наук Павлов Р. А.¹, д-р філос. наук Павлова Т. С.¹,
Хмарський В. Ю.²**

¹*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)*

²*University of Zurich (Switzerland)*

ФІЛОСОФІЯ БЛОКЧЕЙНУ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Блокчейн, інноваційна технологія розподіленого реєстру, являє собою не просто технічне рішення, а втілення нової філософії ведення бізнесу. Заснована на принципах децентралізації, прозорості та незмінності даних, філософія блокчейну має значний вплив на трансформацію традиційних бізнес-моделей у підприємстві [1]. Метою цього дослідження є аналіз філософських засад блокчейну та їхнього впливу на розвиток нових підходів до ведення бізнесу.

Одним із ключових аспектів філософії блокчейну є децентралізація, яка дає змогу усунути необхідність у посередниках і централізованому контролю [2].